Тема 5

КОНЦЕПЦІЯ ЄДИНОГО РИНКУ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС

ПЛАН

1. Передумови створення єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС. Принципи єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС.
2. Правові засади надання роздрібних фінансових послуг в ЄС: нормативні акти ЄС, що регулюють надання роздрібних фінансових послуг в ЄС; основні інституції ЄС, що здійснюють регулювання та нагляд щодо надання роздрібних фінансових послуг в ЄС.

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО РИНКУ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС. ПРИНЦИПИ ЄДИНОГО РИНКУ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС

- В процесі становлення єдиного європейського ринку фінансових послуг і фінансових інструментів країнами ЄС було пройдено три основних етапи розвитку правового регулювання фінансових послуг в ЄС, основні характеристики яких полягають в наступному.

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО РИНКУ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС. ПРИНЦИПИ ЄДИНОГО РИНКУ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС

- І етап – 1957-1999 рр.: 1) включення в Римський договір 1957 р. принципів спільного ринку, що виявилися у скасуванні перешкод у вільному русі осіб, послуг, капіталів і платежів, пов'язаних з вільним пересуванням капіталів, між державами-членами ЄЕС; 2) прийняття Європейською Комісією доповідей (Segre, Schmidt і Wymeersch I, II), що містять аналіз переваг і недоліків фінансового інтегрованого ринку в порівнянні з розділеним ринком і системи контролю та нагляду фондових ринків в ЄЕС і його державах-членах; на основі цих доповідей формувалося відповідне регулювання фінансових послуг.
- ІІ етап – 1999-2010 рр.: 1) прийняття Європейською Комісією Плану дій у сфері фінансових послуг від 11 травня 1999 року, сфокусованого на трьох напрям ках: оптовий і роздрібний ринок фінансових послуг і посилення повноважень наглядових органів; 2) прийняття Європейською Комісією доповіді, підготовленої Комітетом науковців з питань регулювання європейських ринків цінних паперів (доповідь Ламфалуссі) від 15 лютого 2001 р., про реформу організаційно-правового регулювання ринку цінних паперів ЄС шляхом встановлення чотирьох рівнів регулювання; 3) прийняття Європейською Комісією Зеленої книги і Білої книги з питань політики фінансових послуг в період 2005-2010 рр., де були викладені основні напрямки розвитку правового регулювання фінансових послуг.
- ІІІ етап – 2010 р. – даний час: 1) публікація Європейською Комісією доповіді про відновлення економіки ЄС та доповіді про створення системи Європейської системи фінансового нагляду; на підставі цих документів триває формування сфери фінансових послуг в реформованому Європейському Союзі; 2) реалізація плану дій на ринках спільного капіталу, що встановлює програму з 33 дій, яка спрямована на побудову конкурентоспроможного інтегрованого ринку капіталу в ЄС до 2019 р.

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО РИНКУ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС. ПРИНЦИПИ ЄДИНОГО РИНКУ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС

Характерними рисами сучасного європейського фінансового ринку є:

– наявність інституту «взаємного визнання» учасників (інвесторів) ринку в країнах, що приєднуються до директив ЄС;

– «відкритий» характер правових норм – можливість детального формування правил і вимог на рівні національного законодавства;

– відносно високий рівень інтеграції фінансових інститутів країнчленів ЄС, розвиток взаємин між собою і на рівні наднаціональних утворень в рамках Євросоюзу;

– формування новітніх і максимально універсальних рішень і механізмів правового регулювання відкритого фондового ринку, ринку колективних інвестицій і проектного фінансування;

– високий рівень розвитку компенсаційних механізмів (основи закладаються на рівні директив, конкретні рішення (фонди) реалізуються на рівні країн-членів ЄС);

– вільний режим руху капіталів у межах ЄС (основна риса в економіці ЄС).

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО РИНКУ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС. ПРИНЦИПИ ЄДИНОГО РИНКУ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС

В системі права Європейського Союзу регулювання ринку фінансових послуг засновано на реалізації основоположного ***принципу внутрішнього ринку ЄС – свободи руху капіталів, платежів і послуг*** (пп. «с» п.1 ст.3 Договору про заснування ЄС).

Крім того, іншими основними принципами правового регулювання фінансових послуг в ЄС є:

– принцип відкритої ринкової економіки з вільною конкуренцією;

– принцип взаємного визнання і консолідованого нагляду;

– принцип пруденційного нагляду;

– принцип встановлення однакових вимог;

– принцип сталого платіжного балансу;

– принцип прозорості;

– принцип гармонізації законодавства ЄС в галузі фінансових послуг;

– принцип захисту прав споживачів фінансових послуг;

– принцип оцінки фінансової звітності.

2. ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДАННЯ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС: ОСНОВНІ ІНСТИТУЦІЇ ЄС, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД ЩОДО НАДАННЯ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС ТА НОРМАТИВНІ АКТИ ЄС, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НАДАННЯ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС

Сучасний стан фінансової глобалізації виявив необхідність координації політики національних регуляторів різних країн учасниць з питань фінансового нагляду.

Таким чином, у кінці 2010 році в ЄС була створена системи Європейських фінансових регуляторів European supervisory authorities (ESA), які формують єдиний ринок фінансових послуг Спільноти, координують його діяльність для забезпечення фінансової стабільності та захисту споживачів фінансових послуг.

2. ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДАННЯ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС: ОСНОВНІ ІНСТИТУЦІЇ ЄС, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД ЩОДО НАДАННЯ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС ТА НОРМАТИВНІ АКТИ ЄС, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НАДАННЯ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС

Зокрема, така система розвивається в трьох основних напрямках та базується на таких органах, як:

1) Європейський орган з ринків цінних паперів (the European Securities and Markets Authority, ESMA)

2) Європейський банківський орган the European Banking Authority (EBA)

3) Європейський орган зі страхування та пенсійних фондів (the European Insurance and Occupational Pensions Authority, EIOPA)

2. ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДАННЯ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС: ОСНОВНІ ІНСТИТУЦІЇ ЄС, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД ЩОДО НАДАННЯ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС ТА НОРМАТИВНІ АКТИ ЄС, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ НАДАННЯ РОЗДРІБНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В ЄС

Випадки, при настанні яких Європейські регулятори можуть приймати рішення, що стосуються окремих фінансових інституцій, які мають переважну силу порівняно з рішеннями, прийнятими національними компетентними органами. До таких належить:

1) здійснення розслідувань європейськими наглядовими органами – на запит Єврокомісії, Європарламенту, Європейської Ради, будь-якого національного наглядового органу, банківської національними органами. Якщо національний компетентний орган не дотримується законодавства ЄС, і якщо він не погоджується із рішеннями Єврокомісії, що вимагає від нього вжити необхідних заходів, і якщо, як наслідок такої ситуації, відбувається дестабілізація ринку, європейські наглядові органи можуть приймати рішення безпосередньо до окремих фінансових інституцій;

2) вжиття обов'язкових до виконання заходів у разі тривалої розбіжності в позиціях між національними органами, якщо не вдалося досягти обопільної згоди. Знову ж таки, якщо один із таких органів не дотримується рішень європейських наглядових органів, останні групи або за своєю власною ініціативою – випадків порушень законодавства ЄС можуть прийняти окреме рішення стосовно відповідного учасника (учасників) фінансових ринків;

3) прийняття в надзвичайних ситуаціях рішень, що вимагають певних дій від національних органів, або, якщо останні не виконують таких дій, прийняття рішень стосовно окремих фінансових установ. Надзвичайною визначається ситуація, коли несприятливі події можуть серйозно підірвати упорядковане функціонування та цілісність фінансових ринків або стабільність всієї фінансової системи ЄС чи її частини.

Дякую за увагу!